

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1821/2018
05.03.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Мирослав Рајковић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из .., које заступа пуномоћник Весна Вељовић Јанковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3612/16 од 09.11.2017. године, у седници одржаној 05.03.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3612/16 од 09.11.2017. године, тако што се одбија као неоснована жалба тужених и потврђује пресуда Основног суда у Убу П 371/15 од 17.02.2016. године.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове другостепеног и ревизијског поступка у износу од 38.400,00 динара у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужених за накнаду трошкова поводом одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Убу П 371/15 од 17.02.2016. године, ставом првим изреке утврђено је да је тужилац стекао право својине на кп.бр. .. шума 4. класе у површини од 0.11,02 ха из ЛН бр. .. КО ..., што су тужени дужни признати и трпети да тужилац по основу ове пресуде упише своје право са целином у јавним књигама, а убудуће да му омогуће несметано коришћење наведене парцеле. Ставом другим изреке обавезани су тужени да тужиоцу накнаде трошкове парничног поступка у износу од 119.200 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3612/16 од 09.11.2017. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужилац стекао право својине на кп.бр. ..., шума 4. класе, површине 0.11,02 ха, уписана у лист непокретности број .. КО ..., што су

тужени дужни да признају и трпе да тужилац по основу пресуде упише то право у јавним књигама, а убудуће да му омогуће несметано коришћење наведене парцеле, као неоснован. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка из другог става изреке првостепене пресуде, тако што је тужилац обавезан да туженима на име накнаде трошкова првостепеног поступка солидарно исплати износ од 182.900 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженима на име накнаде трошкова другостепеног поступка солидарно исплати износ од 65.800 динара. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно утврђеног чињеничног стања са позивом на одредбу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП.

Тужени су поднели одговор на ревизију и истакли захтев за накнаду трошкова поводом одговора на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновано се ревизијом указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињену у поступку пред другостепеним судом, јер у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или погрешне примене неке од одредаба тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању кат. парцеле број .. и .. (стари премер), у земљишним књигама у ЗКУЛ број .. КО ..., биле су уписане као сувласништво правних претходника тужиоца, мајке ДД и стрица ЂЂ, са уделима од по 1/2 идеалног дела. У току 1958. године урађена је обнова премера за КО ... и том приликом је формирана јединствена кп.бр. .. (нови премер), када су делови наведених кп.бр. .. и .. КО ..., који представљају спорно земљиште, припојени тој новоформираној парцели (кп.бр. ..) на којој је тада, као поседник уписан правни претходник тужених ЕЕ. Затим је кат. парцела број .. КО ... 16.09.1976. године, подељена на кп.бр. ..., .. и .., по списку промена број .., а по захтеву за експропријацију за потребе РБ „Колубара“ Том приликом промењена је култура спорне парцеле број .. КО ... из њиве у шуму, а цепање парцеле број .. по списку промена .., није спроведено у земљишној књизи. Тако настала спорна кп.бр. .. КО ..., на којој су сада у Лн. бр. .. КО ..., као сувласници са по 1/2 идеалног дела, уписани тужени ВВ и ББ, одговара деловима кп.бр. .. и .. КО ... (стари премер), док кп.бр. .. и .. одговарају делу кп. бр. .. КО ... (стари премер), која је у Лн. бр. .. КО ... била уписана, као власништво правног претходника тужених ЕЕ. Правноснажним решењем Среског суда у Убу П 713/60 од 19.03.1961. године, утврђено је да је у тој парници тужени ЕЕ (правни претходник тужених) дана 13.12.1959. године, сметао тужиоца ЖЖ у поседу његових непокретности и то кп.бр. .. и .. КО ..., на тај начин што је на западној страни кп.бр. .. на граници између исте и кп.бр. .. КО ..., власништво туженог, на дужини од око 120 метара раскопао брег, тако да је услед тога, слободан пут води из парцеле туженог у наведене парцеле тужиоца, те је туженом наређено да се убудуће уздржава од оваквог сметања поседа. Предметна парцела бр. .. није била предмет наслеђивања по решењу Општинског суда у Убу О 10/08 од 20.02.2008. године, којим је тужилац оглашен за наследника на заоставштини своје мајке пок. ДД, већ је поред осталих, предмет наслеђивања била кп.бр. .. и .. КО ..., које су формиране од преосталих делова парцела број .. и .. КО ... (стари премер), након обнове премера

1958. године. Од оснивања земљишних књига, па до њиховог гашења (ступањем на снагу јединствене евиденције непокретности), наведене парцеле број .. и .. КО ... (стари премер) биле су уписане као својина тужиоцевих правних претходника и држаоци предметне парцеле увек су били тужилац, односно његови правни претходници, понашајући се у односу на исту као власници, вршећи сечу стабала, за разлику од спорадичног уласка тужених у парцелу, ради одсецања дрвећа за мотке или сакупљања полумљеног грања. Уговором о купородаји Ов ../2012 од 17.08.2012. године, тужени ВВ и ББ продали су туженом ГГ предметну кп.бр. .. КО а тужилац је непосредно пре почетка ове парнице нудио туженом ВВ износ од 600 евра за куповину спорног земљишта са стаблима, који је тада одговорио да не може продати парцелу ако припада ГГ. У поступку формирања јединственог премера непокретности, странке нису позиване, поводом предметне непокретности.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужени ВВ и ББ, без правног основа уписани у јавним књигама, као власници предметне кп.бр. .. у листу непокретности број .. КО ..., која по старом премеру одговара деловима кп.бр. .. и .. КО ..., а које су од оснивања земљишних књига па до њиховог гашења (ступањем на снагу јединствене евиденције непокретности), биле уписане као својина тужиоцевих правних претходника. Чињеница уписа тужених и њихових правних претходника, као држалаца односно власника, не води губитку права својине тужиоцевих правних претходника, нити може бити основ стицања права својине тужених, односно њихових правних претходника, нарочито код утврђене чињенице да су држаоци предметне непокретности били тужилац и његови правни претходници, са таквим квалитетом државине коју манифестује власник према непокретности, што није случај са туженима.

Другостепени суд је побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, са образложењем да се тужилац не може сматрати законитим и савесним држаоцем предметне парцеле, јер није постојао правни основ државине, с обзиром да иста није обухваћена оставинским решењем Општинског суда у Убу О.бр. ../08 од 20.02.2008. године, којим је расправљања заоставштина његове мајке, сада пок. ДД и тужилац оглашен за наследника, а са друге стране не може се сматрати ни савесним држаоцем, јер су од обнове премера 1958. године, када је формирана кп.бр. .. (касније дељена на кп.бр. ..., .. - спорна парцела и ..), као поседници, односно власници истих били уписани ЕЕ, правни претходник тужених, а потом и тужени ББ и ВВ. Осим тога тужилац, нити његови правни претходници нису водили управни поступак у вези неслагања са утврђеним границама, након обнове премера 1958. године, иако је правни претходник тужених уписан као поседник спорне парцеле, па по налажењу другостепеног суда нису били испуњени услови из члана 28. у вези са чланом 72. Закона о основама својинскоправних односа за стицање права својине одржајем јер је осим државине ствари потребно да државина буде квалификована, односно савесна и законита код редовног одржаја или само савесна код ванредног одржаја.

По оцени Врховног касационог суда, становиште другостепеног суда је засновано на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 20. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, прописано је да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем, а чланом 36. да се право својине на ствар стиче наслеђивањем у тренутку отварања наслеђа на имовини умрлог, ако законом није друкчије одређено. По члану 212. став 1. Закона о наслеђивању, заоставштина прелази по сили закона на оставиоцеве наследнике у тренутку његове смрти, а законска је претпоставка о наследнику као држаоцу од тренутка отварања наслеђа (смрти оставиоца) по члану 73.

Закона о основама својинскоправних односа, без обзира на то када је стекао фактичку власт на ствари.

Одредбом члана 28. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, прописано је да савестан и законит држалац непокретне ствари, на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком десет година. Савестан држалац непокретне ствари, на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година (став 4). Наследник постаје савестан држалац од тренутка отварања наслеђа и у случају када је оставилац био несавестан држалац, а наследник то није знао нити је могао знати, а време за одржај почиње тећи од тренутка отварања наслеђа (став 5). У време потребно за одржај урачунава се и време за које су претходници садашњег држаоца држали ствар, као савесни и законити држаоци, односно као савесни држаоци (члан 30. став 2. тог закона).

Према члану 72. истог закона, државина је законита ако се заснива на пуноважном правном основу који је потребан за стицање права својине и ако није прибављена силом, преваром или злоупотребом поверења. Државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова. Савесност државине се претпоставља.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, у контексту наведеног материјалног права, Врховни касациони суд налази, да је правилно првостепени суд усвојио тужбени захтев. Побижана пресуда, којом је преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев тужиоца, у суштини се заснива на два разлога – да се тужилац не може сматрати законитим и савесним држаоцем предметне парцеле, јер предметна парцела није обухваћена оставинским решењем, којим је тужилац оглашен за наследника на заоставштини своје мајке, па зато нема правни основ државине, због чега нема закониту државину, а са друге стране тужилац се не може сматрати савесним држаоцем, јер су од обнове премера 1958. године, када је формирана кп.бр. ..(касније подељена и на спорну парцелу ..) као поседници, односно власници били уписани правни претходник тужених ЕЕ, а потом и тужени ББ и ВВ, при чему тужилац ни његови правни претходници, након обнове премера 1958. године, нису оспоравали у управном поступку, неслагање са утврђеним границама.

По налажењу ревизијског суда, уколико би се савесност државине ценила само на основу чињенице да су трећа лица, а не држалац, уписана у јавним књигама о непокретностима као поседници, односно власници непокретности, како то закључује другостепени суд, институт стицања права својине ванредним одржајем не би био могућ, јер се по природи ствари поступак за утврђење права својине по основу одржаја води како би се држаоцу ствари омогућио упис права својине на непокретности, коју држи у свом поседу, а на којој је друго лице уписано као власник у јавним књигама. То произилази из правила о ванредном одржају (члан 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа). Савестан је онај држалац непокретности који оправдано верује да је њен власник, јер сматра да постоји законити основ за стицање својине на непокретности, што је у конкретном случају наслеђе од претходног власника (члан 36. Закона о основама својинскоправних односа), те да држалац није знао нити је према околностима случаја могао знати да непокретност коју држи није његова. С обзиром да у смислу члана 72. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, несавесна државина постоји онда кад држалац зна или према околностима може да зна, да нема право да ствар држи, то чињеница да тужилац, нити његови правни претходници нису водили управни поступак у вези неслагања са утврђеним границама, након обнове премера 1958. године, иако је правни претходник тужених уписан као поседник спорне парцеле, у материјално правном смислу нема значај несавесности државине, са становишта правила о одржају. Промене извршене обновом премера 1958. године, не

могу бити основ за престанак права својине тужиочевих правних претходника, нити основ за стицање права својине правног претходника тужених (члан 45. Закона о основама својинскоправних односа), нарочито код утврђене чињенице да је спорна непокретност остала у поседу правних претходника тужиоца.

Правилно је одлучено и о трошковима првостепеног поступка применом члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 165. став 2, у вези чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају тражени трошкови за заступање од стране адвоката на 2 одржана рочишта пред другостепеним судом по 7.500,00 динара, као и 12.000,00 динара за састав ревизије и на име судске таксе за ревизију и ревизијску одлуку по 5.700,00 а што све укупно износи 38.400,00 динара. Трошкови су одмерени према опредељеном захтеву за накнаду трошкова и важећој Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама.

Захтев тужених за накнаду трошкова поводом одговора на ревизију је одбијен на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер се не ради о трошковима потребним за вођење ове парнице.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић